C/2024/2837

8.5.2024

P9_TA(2023)0396

Posílení práva na účast: legitimita a odolnost volebních procesů v neliberálních politických systémech a autoritářských režimech

Doporučení Evropského parlamentu ze dne 9. listopadu 2023 Radě a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Unie týkajícím se posílení práva na účast: legitimita a odolnost volebních procesů v neliberálních politických systémech a autoritářských režimech (2022/2154(INI))

(C/2024/2837)

Evropský parlament,

— s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv, a zejména na čl. 21 odst. 3 této deklarace,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a na obecnou připomínku č. 25 o právu podílet se na veřejných záležitostech, hlasovacích právech a právu na rovný přístup k veřejné službě,

— s ohledem na článek 3 prvního protokolu Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod,

— s ohledem na čl. 5 písm. c) Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace,

— s ohledem na čl. 7 písm. a) Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen,

— s ohledem na Deklaraci zásad OSN pro mezinárodní volební pozorovatelské mise,

— s ohledem na Deklaraci globálních zásad nestranného sledování a monitorování voleb občanskými organizacemi, kterou schválilo několik sítí pro monitorování voleb, včetně Globální sítě domácích volebních pozorovatelů,

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. dubna 2000 o pomocných a pozorovatelských volebních misích EU (COM (2000)0191),

— s ohledem na pokyny OSN pro státy týkající se účinného uplatňování práva podílet se na veřejných záležitostech,

— s ohledem na společné sdělení Komise a místopředsedy Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 25. března 2020 nazvané „Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024“ (JOIN(2020)0005),

— s ohledem na článek 118 jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9-0323/2023),

A. vzhledem k tomu, že právo občanů podílet se na správě věcí veřejných, které zahrnuje právo volit, kandidovat a být volen ve svobodných, transparentních, ověřitelných, pravidelných a skutečných demokratických volbách, je základním mezinárodně uznávaným lidským právem;

B. vzhledem k tomu, že článek 21 Všeobecné deklarace lidských práv stanoví, že každý má právo účastnit se vlády své země a že základem vlády musí být vůle lidu vyjádřená v pravidelných, skutečných a všeobecných volbách; vzhledem k tomu, že to potvrzuje i článek 25 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech;

C. vzhledem k tomu, že čl. 5 písm. c) Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace stanoví, že státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, se zavazují zakázat a odstranit rasovou diskriminaci ve všech jejích formách a zaručit každému, bez ohledu na rasu, barvu pleti nebo národnostní či etnický původ, právo na rovné zacházení před zákonem, požívání politických práv, zejména práva účastnit se voleb, volit a kandidovat ve volbách; vzhledem k tomu, že některé sociální skupiny, např. menšiny, osoby se zdravotním postižením, nerezidenti a bezdomovci, však čelí dalším výzvám a diskriminaci;

D. vzhledem k tomu, že podle Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva je právo účastnit se svobodných a spravedlivých voleb neoddělitelně spjato s dalšími základními právy; vzhledem k tomu, že skutečně vykonávat právo volit a být volen je možné pouze v atmosféře, v níž všichni dodržují a požívají občanská, politická, hospodářská, sociální a kulturní práva, včetně práva na rovnost a nediskriminaci, vzdělání, svobodu přesvědčení a projevu, svobodu pokojného shromažďování a sdružování, svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení, bezpečnost a účinnou právní ochranu; vzhledem k tomu, že mají-li být zaručeny svobodné a spravedlivé volby, je naprosto nezbytné zajistit účast žen;

E. vzhledem k tomu, že tradiční liberální demokracie na celém světě čelí znepokojivým trendům zhoršování svých demokratických struktur, které vedou k úpadku demokracie a autokratizaci, jak dokládá nárůst antiliberálních tendencí, klesající míra účasti ve volbách, rostoucí rozčarování z hlavních politických stran a vedení a růst extremistických stran; vzhledem k tomu, že nárůst nenávistných projevů podporovaných těmito extremistickými stranami a zaměřených na zranitelné komunity, včetně etnických menšin a migrantů, vytváří atmosféru násilí a znemožňuje existenci podmínek, které by lidem umožnily uplatňovat své právo na politickou účast; vzhledem k tomu, že již tak znepokojivé tendence k narušení základních zásad mezinárodního řádu založeného na pravidlech jsou v současnosti výrazně zhoršovány nezákonnou, nevyprovokovanou a neoprávněnou útočnou válkou Ruska proti Ukrajině;

F. vzhledem k tomu, že skutečně demokratické volby jsou nepostradatelným aspektem inkluzivní a odpovědné správy věcí veřejných, neboť orgánům poskytují mandát od občanů;

G. vzhledem k tomu, že podle organizace Freedom House žije 80 % lidí v nesvobodných či částečně svobodných zemích, což omezuje jejich základní lidská práva; vzhledem k tomu, že více než třetina světové populace žije v autoritářském režimu;

H. vzhledem k tomu, že právo účastnit se skutečných voleb je v autokratických a neliberálních režimech omezováno mimo jiné vytvářením právních a administrativních překážek, které znemožňují zohlednění vůle občanů, zmenšováním prostoru pro občanskou společnost, zastrašováním voličů a konáním zinscenovaných voleb za účelem upevnění moci těchto režimů; vzhledem k tomu, že takové volby nejsou svobodné, transparentní, ověřitelné, pluralistické ani spravedlivé, postrádají skutečnou politickou soutěž a nepřiměřeně omezují právo volit, kandidovat a být volen; vzhledem k tomu, že svévolné a politicky vykonstruované vylučování opozičních kandidátů je nástroj, který autokratické režimy tradičně používají k zasahování do průběhu voleb;

I. vzhledem k tomu, že autokratické a neliberální režimy stále častěji vytvářejí narativ, který jejich nedemokratické volby prezentuje jako skutečné, aby tak získaly mezinárodní a domácí legitimitu, což je kvůli nedemokratickému průběhu voleb neoprávněné; vzhledem k tomu, že tato legitimita je poté na vnitrostátní úrovni využívána k posilování povolnosti obyvatelstva a podpory režimu a jeho práva vládnout a zároveň k omezování a delegitimizaci případné protirežimní opozice;

J. vzhledem k tomu, že EU by měla věnovat náležitou pozornost výběru místa pro sledování voleb, aby se vyhnula tomu, že bude považována za legitimizující sílu, která podporuje výsledky nedemokratických voleb;

K. vzhledem k tomu, že oslabení nezávislosti soudnictví a právního státu a celkový úpadek demokracie v autokratických a neliberálních režimech umožňují legitimizační strategie těchto režimů, mj. odstraněním účinných kontrol prosazování represivních zákonů, kontrolou sdělovacích prostředků a nepřátelským vměšováním do digitálních komunikačních kanálů;

L. vzhledem k tomu, že svoboda a pluralita sdělovacích prostředků jsou základními složkami práva na svobodu projevu a informace a předpokladem demokratické, svobodné a participativní společnosti; vzhledem k tomu, že transparentnost vlastnictví a financování sdělovacích prostředků a záruky, které zajistí pluralitu sdělovacích prostředků a zabrání riziku koncentrace moci sdělovacích prostředků, provozovatelů platforem a zprostředkovatelů internetových služeb, jsou nepostradatelné pro to, aby sdělovací prostředky plnily svou úlohu; vzhledem k tomu, že je zásadní, aby občané měli přístup k nezávislým a spolehlivým informacím; vzhledem k tomu, že šíření nepravdivých informací, propagandy a dezinformací vytváří atmosféru globálního skepticismu, který ohrožuje svobodu informací a demokratickou diskusi;

M. vzhledem k tomu, že autokratické a neliberální režimy vyvíjejí nové způsoby a strategie pro zdánlivé dodržování volebních předpisů, aniž by se musely plně podrobit mezinárodním normám pro sledování voleb, kterých se však otevřeně nevzdávají; vzhledem k tomu, že tyto strategie zahrnují provádění domácích a mezinárodních pozorovatelských činností, které nejsou v souladu s mezinárodními normami, jako je využívání falešných volebních pozorovatelů, kteří přispívají k usměrňování povolební diskuse ve prospěch autokratických a neliberálních režimů; vzhledem k tomu, že občané žijící v těchto režimech mají omezené příležitosti ke sledování voleb, a pokud tak učiní, režimy udělají vše, co je v jejich silách, aby pozorovatele zdiskreditovaly nebo jejich úsilí zmařily;

N. vzhledem k tomu, že autokratické a neliberální režimy jednají stále organizovanějším způsobem, aby si navzájem zajistily mezinárodní legitimitu svých zinscenovaných voleb prostřednictvím fingované mezinárodní pozorovatelské činnosti; vzhledem k tomu, že tyto režimy přispívají k oslabování globální důvěry v demokratické instituce tím, že nerušeně napodobují, rozvíjejí a šíří podvodné praktiky; vzhledem k tomu, že autokratické a neliberální režimy rovněž využívají mezinárodní instituce k vlastnímu prospěchu, mimo jiné k prosazování konkurenčních norem v rámci institucí globální správy a k legitimizaci zmanipulovaných voleb;

O. vzhledem k tomu, že cílem volebních pozorovatelských misí EU je posílit důvěru ve volby, odrazovat od podvodů a poskytovat informované a věcné posouzení volebního procesu;

P. vzhledem k tomu, že v posledních letech se zintenzivnila závažnost a rozsah útoků, včetně obtěžování, pomluv, hrozeb, porušování práv, vyhoštění, fyzického násilí a dokonce zabíjení nestranných volebních pozorovatelů, což je nutí vykonávat svou důležitou práci v prostředí nejistoty a nedostatku bezpečí; vzhledem k tomu, že EU považuje volební pozorovatele za obránce lidských práv;

Q. vzhledem k tomu, že napětí mezi demokraciemi a autoritářskými režimy je stále více geopolitické povahy; vzhledem k tomu, že tento trend vyžaduje, aby EU povýšila svoji starost o demokracii na nejvyšší politickou úroveň, zejména budováním strategičtějších aliancí pro demokracii a tím, že bude považovat podporu a obranu demokracie za rozhodující zájem a za zásadní prvek svých geoekonomických a obchodních strategií, a aby nalezla inovativní způsoby, jak podpořit občanské hlasy schopné vyjadřovat se proti autokraciím a jejich strategiím získávání legitimity;

R. vzhledem k tomu, že EU by měla zaujmout systematický přístup k právu na účast, mimo jiné tím, že prokáže svou silnou vazbu na lidská práva, demokracii a právní stát a že bude důsledně řešit volební nedostatky, a to i v případech, kdy k nim dojde v blízkých partnerských zemích; vzhledem k tomu, že EU by se měla zaměřit nejen na samotné volební procesy, ale také na okolní kontext a základní příčiny autoritářské legitimity; vzhledem k tomu, že evropští aktéři by neměli přispívat k legitimizaci vůdců neliberálních a autokratických režimů;

1. doporučuje Radě a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku:

Povědomí o právu účastnit se skutečných voleb

a) navrhovat a provádět rozhodnější a účinnější opatření EU, která budou prosazovat a chránit právo na účast, jež je všeobecným lidským právem, v rámci mnohem širší strategie na podporu lidských práv a demokracie; zajistit, aby tato opatření zahrnovala přístup založený na rovnosti žen a mužů a začleňování pro skupiny ve zranitelném postavení;

b) zdůrazňovat úzkou vazbu mezi právem účastnit se nezinscenovaných voleb a ostatními základními svobodami, zejména svobodou pohybu, přesvědčení a projevu, shromažďování a sdružování, jakož i právem na nediskriminaci, bez nichž není možné právo účastnit se nezinscenovaných voleb účinně vykonávat; dále zdůrazňuje klíčovou úlohu právního státu v této oblasti;

c) systematicky a důrazně řešit pokusy zemí mimo EU omezit práva na účast menšin, včetně etnických a náboženských, mládeže, žen, domorodých skupin a dalších sociálních skupin; vyzývat zejména orgány zemí, které nejsou členy EU, aby monitorovaly nenávistné projevy veřejných orgánů a volených představitelů a aby proti nim přijaly důrazná a konkrétní opatření a sankce s cílem dosáhnout nulové tolerance vůči rasismu a diskriminaci;

d) spolupracovat se zeměmi mimo EU s cílem zajistit přístupné a příznivé prostředí pro osoby se zdravotním postižením, které jim umožní podílet se na politickém a veřejném životě jejich komunit; zdůrazňovat zejména potřebu řešit právní a administrativní překážky politické účasti větším zpřístupněním volebních postupů, zařízení a volebních materiálů, rozšířením možností účasti na politickém a veřejném životě a zvyšováním povědomí o právu osob se zdravotním postižením na politickou účast a shromažďováním údajů pro měření této politické účasti;

e) zefektivnit právo účastnit se souboru nástrojů vnější činnosti EU, které musí provádět zastoupení Evropské unie v zemích mimo EU ve velmi úzké spolupráci s velvyslanectvími členských států;

f) uznat a řešit nedostatky v uplatňování práva na účast v rámci EU s cílem posílit legitimitu a důvěryhodnost vnější činnosti EU v této oblasti;

g) uznat závažnost obtíží, kterým čelí lidé žijící v autokratických a neliberálních režimech při přístupu k faktickým, necenzurovaným informacím týkajícím se voleb a při jejich rozlišování od propagandy sponzorované režimem, včetně získávání spolehlivých informací o kandidátech, volebních preferencích a průběhu volebního procesu, a které jim brání posoudit, zda jsou volby skutečně založeny na konkurenci kandidátů a zda výsledky odrážejí preference občanů, a usilovat o to, aby se předcházelo zneužívání veřejných zdrojů a kupování hlasů; zohlednit úpadek morálky způsobený manipulovanými, netransparentními a nelegitimními volbami v civilním obyvatelstvu, neboť vyvolávají nedůvěru ve vnitrostátní i mezinárodní vládní instituce;

h) uznat význam přístupu k všeobecnému a bezplatnému vzdělávání, které lidem umožňuje činit během voleb svobodná rozhodnutí;

Nástroje a postupy EU

i) vyvracet argumentaci autokratických a neliberálních režimů, že mají mandáty od občanů získané na základě skutečných voleb; formulovat v tomto ohledu komplexní globální strategii EU pro boj proti nástrojům, které tyto režimy používají k legitimizaci voleb, jako jsou falešní pozorovatelé a stínové volební pozorovatelské skupiny, včetně těch, které pocházejí z členských států EU a orgánů EU, jako jsou někteří poslanci Evropského parlamentu, namísto standardních mezinárodních misí; zajistit, aby tato strategie šla nad rámec dialogu a prohlášení o znepokojení ze strany EU a byla zaměřena na zlepšení parametrů demokracie a dodržování práv v dotčených zemích; spolupracovat s demokratickými zeměmi na posílení mezinárodních institucí s cílem zabránit tomu, aby do nich autokratické a neliberální režimy pronikaly a využívaly je k vlastním cílům;

j) posilovat vazbu mezi činností v oblasti pozorování voleb a širší podporou EU v oblasti lidských práv a demokracie prostřednictvím politických a komerčních nástrojů i nástrojů spolupráce; chápat autoritářské strategie legitimizace voleb jako první příznaky zásadních nedemokratických trendů a odpovídajícím způsobem na ně reagovat; bojovat proti autoritářským narativům, které staví bezpečnost a demokracii do kontrastu, a omezují tak základní svobody pod záminkou státní bezpečnosti, a pokusům autokratických a neliberálních režimů využívat oblasti politiky, jako je klima, sport a mezinárodní rozvoj, k falešnému posilování své legitimity;

k) bojovat proti snahám autokratických a neliberálních režimů vytvářet falešné zdání, že jejich zinscenované volby jsou opravdové; věnovat zvláštní pozornost zneužívání informačních a komunikačních technologií a umělé inteligence autokratickými a neliberálními režimy v souvislosti s manipulací s volbami, které jsou stále častější a podkopávají účast šířením propagandy a dezinformací a omezováním přístupu k informacím o myšlenkách opozice a jejích kandidátů;

l) sledovat a odsuzovat úlohu soukromých společností, které se specializují na dezinformační kampaně a nabízejí skryté vměšování do voleb a manipulaci s veřejnými názory v zemích mimo EU; přijmout účinná opatření k zajištění toho, aby se veřejné záležitosti, sdělovací prostředky a on-line společnosti se sídlem v EU do takového jednání nezapojovaly a namísto toho přísně dodržovaly právo na soukromí a dodržovaly stejnou úroveň ochrany údajů v partnerských zemích, jakou jsou žádány činit podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů ([1]) v EU, zejména během volebních kampaní; zajistit aby tyto společnosti dodržovaly obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv a aby byly pohnány k odpovědnosti, pokud tak neučiní;

m) řešit pokusy o diskreditaci činnosti skutečných mezinárodních volebních pozorovatelských misí členských států EU;

n) uvědomovat si, že klíčovou úlohu při odsuzování zinscenovaných voleb a jejich delegitimizaci v očích místního obyvatelstva hraje občanská společnost; podporovat nezávislé organizace občanské společnosti, demokratické opoziční síly, obránce lidských práv a sdělovací prostředky, mimo jiné prostřednictvím budování kapacit a komunikačních strategií a shromažďování údajů o porušování práva účastnit se skutečných voleb; zdůrazňovat, že klíčem k předcházení nepatřičným vlivům je transparentnost financování sdělovacích prostředků a skutečně svobodná a nezávislá média;

o) prostřednictvím volebního cyklu podporovat místní volební pozorovatele, jejichž činnost posiluje přesvědčení občanů, že budou moci uplatnit své právo účastnit se skutečných voleb, a co nejdůrazněji odsuzovat útoky proti nim; podporovat regionální a globální sítě pozorovatelů z řad občanů, které zajišťují solidaritu, budování kapacit a výměnu zkušeností s místními skupinami, což může pomoci čelit snahám autokratických a neliberálních režimů o vzájemnou legitimizaci voleb;

p) začleňovat informace o skutečných volbách a právu občanů zapojit se do nich, včetně informací o právu všech menšin volit, v kontextu podpory lidských práv a demokratizace, do projektů v rámci Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa a do nástroje předvstupní pomoci, včetně podpory volebních pozorovatelů jako obránců lidských práv; podporovat za tímto účelem Globální kampus pro lidská práva; podporovat programy zaměřené na zlepšení legislativního a správního rámce voleb v zemích mimo EU, mimo jiné prostřednictvím podpory vnitrostátních volebních komisí;

q) využívat soubor nástrojů EU pro kulturní diplomacii a mezinárodní kulturní vztahy k posilování práva na účast, k boji proti autokratickým a neliberálním narativům, které se pokoušejí legitimizovat zinscenované volby, a k posilování všeobecné demokratické kultury v zemích mimo EU; takovou spolupráci budovat na základě skutečného partnerství, zejména s ohledem na to, že zajištění transparentnosti voleb, zastavení zahraničního vměšování a zlepšování demokracií je probíhající prací, která vyžaduje odvážná, inovativní a společná řešení;

r) poskytovat větší podporu iniciativám souvisejícím s odbornou přípravou v oblasti pozorování voleb, budováním znalostí na místní, regionální a mezinárodní úrovni a spoluprací s místními sdělovacími prostředky a organizacemi občanské společnosti; zdůrazňovat význam podpory a budování kapacit místních volebních pozorovatelů při zajišťování udržitelnějšího přístupu k budování demokracie;

s) podporovat parlamentní skupinu pro podporu demokracie a koordinaci voleb a její činnost, zejména v souvislosti s pozorováním voleb; posoudit, jak řešit stále častější scénář, kdy země odmítají pozvat EU ke sledování svých voleb;

t) důsledně sledovat přijetí a provádění doporučení volebních pozorovatelských misí EU a Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva OBSE (ODIHR) a začlenit je jako zásadní součást do celkového rámce vztahů mezi EU a dotyčnou zemí; přijmout odpovídající opatření navazující na doporučení volebních pozorovatelských misí EU s větším zapojením Parlamentu; zajistit, aby veřejná prohlášení EU týkající se voleb v zemích mimo EU byla v naprostém souladu s hodnotami EU v oblasti demokracie, lidských práv a voleb a v souladu se zjištěními volebních pozorovatelských misí EU;

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

u) zabývat se právem účastnit se voleb a všemi ostatními aspekty týkající se integrity voleb v zemích mimo EU prostřednictvím dialogů EU o lidských právech; zajistit, aby do těchto dialogů byly zapojeny také nezávislé organizace občanské společnosti;

v) využívat globální režim sankcí EU v oblasti lidských práv (tzv. unijní Magnitského zákon) pro osoby odpovědné za závažná porušení práva účasti a demokratických volebních standardů a dále využívat omezujících opatření EU k postihování osob, které postupně a skrytě podrývají demokracii a právní stát v zemích mimo EU; zajistit, aby zrušení těchto omezujících opatření bylo podmíněno skutečným zlepšením lidských práv, demokracie a právního státu v dané zemi; zvážit vytvoření účinných a odrazujících opatření vůči osobám zapojeným do fiktivních volebních pozorovatelských misí, včetně poslanců parlamentů a politiků členských států EU a poslanců Evropského parlamentu;

w) uznávat úlohu volebních pozorovatelských misí EU a OBSE/ODIHR – včetně úlohy Parlamentu – při poskytování důkazů o tom, zda se jedná o skutečné volby, a dále tento nástroj zlepšovat, mimo jiné posilováním jeho viditelnosti, odsuzováním fiktivních volebních pozorovatelských misí a posilováním komunikační strategie před volbami i po nich; zvýšit podporu pro dlouhodobé volební pozorovatelské mise, neboť k některým nejzávažnějším porušením volebních procesů dochází v předvečer konání voleb; vybavit volební pozorovatelské mise EU odpovídajícími a aktuálními technickými odbornými znalostmi a zdroji, aby mohly náležitě monitorovat aspekty související s novými riziky spojenými s používáním nových informačních a komunikačních technologií;

Činnost EU na mezinárodních fórech

x) podporovat úzkou spolupráci a koordinaci mezi demokratickými zeměmi, mnohostrannými institucemi, jako je OBSE/ODIHR a Rada Evropy, a organizacemi, které podpořily Deklaraci zásad OSN pro mezinárodní volební pozorovatelské mise jako prostředek účinnějšího boje proti legitimizaci zinscenovaných voleb a falešných pozorovatelů na mezinárodních fórech, zejména v OSN;

y) prosazovat v Radě OSN pro lidská práva myšlenku vypracování pokynů týkajících se práva účastnit se voleb, s větším zapojením místních organizací občanské společnosti; posoudit proveditelnost dalšího rozvoje a systematizace obecné připomínky č. 25 k článku 25 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech s cílem prokázat souvislost mezi právem na účast a lidskými právy a demokracií a řešit nové výzvy, včetně dezinformací na internetu a vzestupu autoritářství;

z) odsoudit oslabování mezinárodně vytvořených norem ve snaze o legitimizaci voleb; věnovat zvláštní pozornost narativům prosazujícím alternativní hodnoty jakožto zdroj legitimity zinscenovaných voleb, jako je normativní převaha vnitrostátních právních předpisů nad mezinárodními normami, náboženské a tradiční hodnoty, kulturní specifika nebo programy zaměřené především na rozvoj;

aa) usilovat o zviditelnění Deklarace zásad OSN pro mezinárodní volební pozorovatelské mise a činnosti organizací, které ji podpořily a aktivně se podílejí na pozorování voleb; zvážit výzvu k aktualizaci seznamu organizací podporujících Deklaraci zásad OSN pro mezinárodní volební pozorovatelské mise s cílem posílit jeho důvěryhodnost a jasně rozlišit mezi skutečnými skupinami pro pozorování voleb a falešnými pozorovateli; zaujmout podobný přístup ke globální síti vnitrostátních volebních pozorovatelů; zkoumat způsoby, jak oslabit legitimitu stínových organizací a falešných pozorovatelů;

ab) prosazovat jednoznačné uznání mezinárodních a vnitrostátních nestranných volebních pozorovatelů jako obránců lidských práv v rámci příslušných mnohostranných fór i v rámci kontaktů EU s ostatními mezinárodními organizacemi a trvat na jejich nezbytné ochraně, aby mohli své povinnosti vykonávat nezávisle a bezpečně;

2. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto doporučení Radě a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.